

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. ks. Jerzego Popiełuszki 14, 09-100 Płońsk
tel./fax 23 662 75 49
e-mail: pcprplonsk1@wp.pl

**SPRAWOZDANIE
Z EFEKTÓW PRACY ORGANIZATORA
RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ
ZA 2023 ROK**

Zatwierdzam

Dyrektor

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Płońsku

Płońsk, luty 2024 r.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej została uchwalona dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych i środowiska rodzinnego. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Natomiast system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Wspieranie rodziny należy do zadań gminy, a zapewnienie dziecku pieczy zastępczej jest zadaniem powiatu. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 40/2011 Starosty Płońskiego z dnia 27.10.2011 r. na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Płońskiego zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej należy w szczególności:

1. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
2. kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
3. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
 - 3a) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
4. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
5. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
6. zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;

7. organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
8. współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, centrum usług społecznych, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
9. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
10. zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
11. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
12. prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę;
13. przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
14. zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 14a) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
15. przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
16. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
17. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Organizacja Centrum opiera się o Regulamin Organizacyjny zatwierdzony Uchwałą Nr 1334/2023 Zarządu Powiatu Płońskiego z dnia 7 czerwca 2023 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku. Określa on zasady wewnętrznej organizacji oraz strukturę i zakres działania komórek organizacyjnych wchodzących w jego skład.

Rodzinną pieczę zastępczą zajmują się dwa zespoły umieszczone w strukturach PCPR, tj. Zespół ds. Świadczeń i Pomocy Społecznej oraz Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, w których w 2023 r. zatrudnionych było 9 pracowników: 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog, pedagog/specjalista pracy socjalnej, starszy specjalista pracy socjalnej i inspektor ochrony danych osobowych.

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. na terenie Powiatu Płońskiego funkcjonowało **98** rodzin zastępczych, w których łącznie przebywało **155** dzieci. W **69** rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem umieszczonych było **102** dzieci, w **25** rodzinach niezawodowych - **35** dzieci. W okresie sprawozdawczym funkcjonowały **4** rodziny zastępcze zawodowe sprawujące opiekę nad **18** dziećmi oraz **1** Rodzinny Dom Dziecka, w którym wychowywało się **9** dzieci (w tym 1 osoba powyżej 18 roku życia). W 2023 r. **5** koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku objęło opieką ogółem **81** rodzin zastępczych, w których przebywało **139** dzieci poniżej 18 roku życia.

W roku sprawozdawczym na terenie Powiatu Płońskiego funkcjonowało **28** rodzin zastępczych dla **33** pełnoletnich wychowanków.

Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących w Powiecie Płońskim i liczba dzieci w nich umieszczona w 2023 r.

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
spokrewnione	69	102
niezawodowe	25	35
zawodowe	4	18
RAZEM	98	155
Rodzinny Dom Dziecka	1	9

Najliczniejszą grupę stanowią rodziny zastępcze spokrewnione. Opiekę nad dziećmi sprawują wówczas wstępni (dziadkowie, pradiadkowie) lub rodzeństwo dziecka.

Powody opuszczenia przez dzieci rodzin zastępczych w 2023 r.

Powód opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej	Liczba dzieci
powrót dziecka pod opiekę rodziców biologicznych	5
umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej	1
przysposobienie dziecka	1
zmiana formy pieczy zastępczej	1
rozwiązanie rodziny zastępczej	1
przerwanie nauki	1
osiągnięcie pełnoletności	4
ukończenie szkoły	3
ukończenie 25 roku życia	2

W okresie sprawozdawczym łącznie **19** dzieci opuściło rodziny zastępcze. Najwięcej z powodu powrotu dzieci pod opiekę rodziców biologicznych.

W 2023 r. dzieci pochodzące z terenu powiatu płońskiego z powodu braku rodzin zastępczych w powiecie zostały umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów:

- **2** dzieci w powiecie wołomińskim (1 rodzina niezawodowa),
- **4** dzieci w powiecie płońskim (1 rodzina niezawodowa i 1 rodzina spokrewniona),
- **1** dziecko w powiecie ostrowskim (1 rodzina niezawodowa),
- **2** dziecko w mieście Warszawa (2 rodziny niezawodowe),
- **1** dziecko w powiecie przasnyskim (1 rodzina zawodowa),
- **3** dzieci w powiecie makowskim (1 rodzina zawodowa),
- **2** dzieci w powiecie legionowskim (1 rodzina spokrewniona, 1 rodzina niezawodowa),
- **1** dziecko w powiecie siedleckim (1 rodzina zawodowa),
- **1** dziecko w Gminie Miasto Gdynia – (1 rodzina niezawodowa – opuszczenie RZN przez dziecko),
- **1** dziecko w Mieście Płock – (1 rodzina spokrewniona),
- **2** dzieci w powiecie żuromińskim (1 rodzina spokrewniona),
- **2** dzieci w powiecie chełmskim (1 rodzinny dom dziecka – dzieci opuściły RDD),
- **5** dzieci w powiecie wodzisławskim (1 rodzinny dom dziecka),

- 2 dzieci w powiecie brodnickim (1 rodzina niezawodowa),
- 1 dziecko w Gminie Mieście Gdańsk (1 rodzina niezawodowa),
- 1 dziecko w powiecie mławskim (1 rodzina spokrewniona),
- 2 dzieci w powiecie krasnostawskim (1 rodzinny dom dziecka – dzieci opuściły RDD).

Ogółem 33 dzieci.

W rodzinach zastępczych na terenie powiatu płońskiego są umieszczone dzieci pochodzące z terenu innych powiatów. W 2023 roku jest to:

- 7 dzieci z Miasta st. Warszawy (3 rodziny zastępcze spokrewnione, 3 rodziny zastępcze niezawodowe) – 1 dziecko opuściło rodzinę zastępczą niezawodową,
- 4 dzieci z powiatu nowodworskiego (1 rodzina zastępcza spokrewniona i 1 rodzina zastępcza zawodowa),
- 1 dziecko z powiatu brodnickiego (1 rodzina zastępcza niezawodowa),
- 2 dzieci z powiatu siedleckiego (1 rodzina zastępcza spokrewniona),
- 1 dziecko z powiatu opatowskiego (1 rodzina zastępcza spokrewniona),
- 2 dzieci z powiatu żagańskiego (1 rodzina zastępcza spokrewniona),
- 2 dzieci z Miasta Słupsk (1 rodzina zastępcza spokrewniona),
- 1 dziecko z powiatu białostockiego (1 rodzina zastępcza spokrewniona),
- 3 dzieci z Miasta Łódź (1 rodzina zastępcza zawodowa),
- 2 dzieci z powiatu dzierzoniowskiego (1 rodzina zastępcza spokrewniona),
- 4 dzieci z powiatu nowomiejskiego (1 rodzinny dom dziecka),
- 1 dziecko z Miasta Wrocław (1 rodzina zastępcza niezawodowa).

Ogółem 30 dzieci.

**Realizacja zadań przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku wynikających
z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny
i systemie pieczy zastępczej**

**1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej,
rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku systematycznie poszukiwało kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz promowało ideę rodzicielstwa zastępczego. Pracownicy

Centrum udzielało informacji zarówno w kontakcie bezpośrednim, jak i w postaci rozmów telefonicznych.

Osoby chcące pełnić funkcję rodziny zastępczej były informowane przez pracowników tutejszego Centrum o obowiązującej procedurze kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze oraz warunkach, jakie powinni spełniać, a także wykazie dokumentów, jakie należy dostarczyć. Kandydaci byli także informowani o trudach, jakie wiążą się z podjęciem tej roli, a także o problemach dziecka kierowanego do pieczy zastępczej. Dokonywano analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku prowadziło kampanię informacyjną mającą na celu promowanie rodzinnej pieczy zastępczej oraz nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej poprzez dystrybucję ulotek, zamieszczanie informacji na stronie internetowej oraz Facebooku PCPR, a także w mediach o zasięgu lokalnym. W tym celu pracownicy brali udział w:

- seminarium dot. Promocji Rodzinnej Pieczy Zastępczej pod hasłem „Razem Jest Lepiej”,
- „Rodzinnym Pikniku”, zorganizowanym wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Płońsku na terenie MODR, Oddział Poświętne w Płońsku,
- „16 Parafialnym Festynie Rodzin”, zorganizowanym przy Parafii św. M. M. Kolbe w Płońsku,
- XXIII Mazowieckich Dniach Rolnictwa, zorganizowanych na terenie MODR, Oddział Poświętne w Płońsku,
- spotkaniu dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących Rodzinny Dom Dziecka w Pizzerii di Bufala w Płońsku,
- dożynkach w Gminie Baboszewo,
- w XVII Jesiennym Jarmarku „Od pola do stołu” na terenie MODR, Oddział Poświętne w Płońsku,
- w Pikniku Profilaktycznym „Na zdrowie” zorganizowanym w S.P.Z.Z.O.Z. w Płońsku,
- I Forum Organizacji Pozarządowych z terenu powiatu płońskiego „PorozmawiajMY”, zorganizowanym przez Starostwo Powiatowe w Płońsku,
- „Spotkaniu Mikołajkowym”, zorganizowanym dla rodzin i dzieci w pieczy z terenu powiatu płońskiego, w „Leśniczówce Paryż”, w miejscowości Rzy, w gminie Sochocin.

2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.

Kandydaci, którzy wyrażają gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, przechodzą stosowną kwalifikację. Dostarczają wymagane dokumenty, zaświadczenia o stanie zdrowia, uczestniczą w badaniach psychologicznych oraz przechodzą szkolenie. W 2023 r. odbyły się cztery posiedzenia kwalifikujące osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Na ww. posiedzeniach dokonano oceny predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej 12 kandydatom do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej. Kandydaci otrzymali zaświadczenia kwalifikacyjne.

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Znaczącym działaniem, jakim obejmowano rodziny zastępcze są organizowane dla nich szkolenia. W roku 2023 zorganizowano trzy edycje szkoleniowe dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze. Ogółem przeszkolono 12 osób. Edycje szkoleń w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku odbyły się na przestrzeni roku w następujących okresach:

- I edycja od 18.01.2023 r. do 20.02.2023 r.,
- II edycja od 28.04.2023 r. do 27.06.2023 r.,
- III edycja od 23.08.2023 r. do 06.10.2023 r.

Szkolenia prowadzone były w trybie stacjonarnym, na których łączono różne elementy pracy warsztatowej: wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, praca indywidualna, dyskusja, projekcja filmów, praca z wykorzystaniem materiałów dydaktycznych. Kandydaci wykonywali również pracę indywidualną w domu, poprzez kontakt e-mailowy z trenerami szkolenia. Na szkoleniu przeprowadzonym zgodnie z założeniami Programu "Szansa w Rodzinie", który jest zbieżny z założeniami Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej, mówiącymi o przygotowaniu kandydatów i współpracy z istniejącymi rodzinami. Program szkolenia nie ogranicza się tylko do sesji szkoleniowych, ale jest systemowym podejściem w pracy na rzecz dzieci i ich rodzin. Rodziny uczestniczące w szkoleniu otrzymują odpowiadające tematowi materiały oraz artykuły ze specjalistycznych czasopism, a także wskazówki dotyczące możliwości skorzystania z fachowej literatury i praktycznych poradników. Osoby szczególnie zainteresowane lub zaniepokojone trudnym dla siebie tematem mają możliwość odbycia

dotychczasowych spotkań i rozmów z pedagogiem i psychologiem w Centrum. Bardzo często kandydaci korzystają z dodatkowych konsultacji. Każde szkolenie poddawane jest ocenie uczestników poprzez anonimową ankietę ewaluacyjną – jest to technika gwarantująca najwyższy poziom bezpieczeństwa badanych. Jest to ważne, gdyż samo ukończenie szkolenia nie gwarantuje przecież kandydatom zakwalifikowania się do pełnienia funkcji opiekuna zastępczego. Mogą się więc nie obawiać, że jeśli nie będą chwalić szkolenia i szkoleńców – wpłynie to negatywnie na podejmowaną przez komisję kwalifikacyjną decyzję. Prowadząc szkolenie, na bieżąco możemy dokonywać oceny czy sposób prowadzenia zajęć odpowiada na potrzeby uczestników. Porównanie własnych obserwacji i wyników badania ankietowego pozwoli obiektywnie dokonać oceny przeprowadzonego szkolenia i wprowadzenia zmian w następnym cyklu.

3a) Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku zapewnia badania psychologiczne kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz osobom pełniącym już funkcję rodziny zastępczej. Poniższa tabela obrazuje działania diagnostyczne prowadzone przez psychologa mające na celu wydanie opinii psychologicznej w zakresie predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w 2023 r.:

Lp.	Rodzaj działania	Liczba opinii
1	Badania psychologiczne dotyczące posiadania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej na zlecenie Sądu	12
2	Badania psychologiczne kandydatów dotyczące posiadania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i spokrewnionej	11
3	Badania psychologiczne dotyczące posiadania predyspozycji i motywacji funkcjonujących rodzin zastępczych	19
	Ogółem	42

4. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

W 2023 r. nie zgłosili się chętni kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, dlatego też w omawianym okresie nie wydano świadectw ukończenia szkoleń dla takich kandydatów.

5. Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

W 2023 r. rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinny dom dziecka miały możliwość skorzystania ze szkoleń organizowanych przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej. W okresie sprawozdawczym były to szkolenia:

- seminarium dot. Promocji Rodzinnej Pieczy Zastępczej pod hasłem „Razem Jest Lepiej”;
- szkolenie pt. „Jak efektywniej pomóc dziecku?”;
- szkolenie z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej.

6. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

W 2023 r. odbyło się 11 spotkań zorganizowanych w ramach grup wsparcia, dla rodzin zastępczych z terenu powiatu płońskiego, w których wzięło udział 17 osób (16 rodzin zastępczych). Spotkania prowadzone były przez psychoterapeutę.

Ponadto, rodziny zastępcze i dzieci umieszczone w pieczy zastępczej otoczone były opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz miały możliwość skorzystania z pomocy i wsparcia psychologa, pedagoga, a także pracownika socjalnego.

7. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.

W okresie sprawozdawczym tj. w 2023 r. żadna z rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Płońskiego nie zgłosiła potrzeby pomocy wolontariuszy.

8. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, centrum usług społecznych, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.

Współpraca z ww. instytucjami inicjowana i organizowana była głównie przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracownika socjalnego. Placówki oświatowe przekazywały pisemne opinie o dzieciach. Ponadto, pracownicy PCPR współpracowali z pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Płońskiego oraz z terenu innych powiatów, sądowymi kuratorami zawodowymi i społecznymi, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Płońsku oraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Płońsku, Komendą Powiatową Policji w Płońsku, Posterunkiem Policji w Załuskach oraz Komisariatem Policji w Raciążu. Na bieżąco współpracowano z Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym Oddział w Ciechanowie.

9. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

W 2023 r. wsparcie osób tworzących system rodzinnej pieczy zastępczej realizowane było przez 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologa, pedagoga i psychoterapeutę.

Praca koordynatora z rodziną polegała przede wszystkim na pomocy w nawiązaniu pozytywnych relacji między dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej a rodzicami zastępczymi, monitorowaniu sytuacji szkolnej i zdrowotnej dziecka, wspieraniu w wypełnianiu funkcji rodziny zastępczej, informowaniu rodzin zastępczych o dostępnej pomocy specjalistycznej, jeżeli zachodziła potrzeba udzielenia takiej pomocy. Koordynator podejmował również działania mające na celu: pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów, nawiązanie kontaktu ze specjalistami i instytucjami wspierającymi rodzinę, pozyskanie aktualnych informacji dotyczących rodziców biologicznych dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej wspierał rodzinę zastępczą m.in. poprzez stały kontakt, pomoc w sprawach urzędowych, pomoc w diagnozowaniu trudności i ich rozwiązaniu, pomoc w nawiązywaniu kontaktu pomiędzy rodzinami zastępczymi, pomoc w dostępie do specjalistycznego wsparcia.

Koordynatorzy realizując swoje zadania możliwie jak najczęściej odwiedzali rodziny zastępcze oraz pozostawali z nimi w stałym kontakcie telefonicznym. Sporządzali opinie dotyczące aktualnej sytuacji dziecka i dokonywali konsultacji z rodzinami zastępczymi w sprawie zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Każde dziecko przebywające w rodzinie zastępczej objętej wsparciem koordynatora ma sporządzony Plan Pomocy Dziecku.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku prowadzone jest poradnictwo i konsultacje dla osób sprawujących pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w tej pieczy. Poradnictwo psychologiczne polegające na szeregu działań dostosowanych do indywidualnych potrzeb klienta mających na celu zdiagnozowanie potrzeb klienta, zrozumienie przez niego problemu, z powodu którego przychodzi do specjalisty, jego wpływu na ten problem oraz rozpoznania czynników potrzebnych do dokonania zmiany, wspieranie klienta, wspomaganie w rozwoju cech sprzyjających poradzeniu sobie w aktualnej trudności, w sytuacji psychologicznego kryzysu klienta. Konsultacje psychologiczne są często kilkurazowymi spotkaniami z psychologiem. Mogą mieć też charakter regularny i trwać tyle, ile potrzebuje dany klient. Praca psychologa polega tu głównie na klasyfikowaniu sytuacji klienta oraz psychoedukacji w zakresie dotyczącym jego problemów. W 2023 r. w ww. formach udzielono pomocy ogółem 89 osobom z rodzin zastępczych: w tym 25 dzieciom i 64 osobom dorosłym.

10. Zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

Zapewnienie dostępu do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego odbywało się według sygnalizowanych przez rodziny zastępcze potrzeb. Konsultacje prawne odbywały się za pośrednictwem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz innych pracowników w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku. Istniała również możliwość skorzystania z pomocy prawnej w ramach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej na terenie Powiatu Płońskiego oraz siedzibie Starostwa Powiatowego w Płońsku.

11. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej dokonuje Zespół ds. oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na posiedzeniu z udziałem rodzin zastępczych, rodziców biologicznych dziecka (z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej), asystentów rodziny lub przedstawicieli ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziców biologicznych, przedstawiciela ośrodka adopcyjnego oraz innych osób ważnych dla dziecka lub przedstawicieli instytucji zajmujących się problematyką dziecka i rodziny zastępczej. W 2023 r. odbyło się **47** posiedzeń Zespołu ds. oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Płońskim.

Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Płońskiego, którzy nie zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, rodzice zastępczy, właściwi

kierownicy miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej, asystenci rodzin, oraz przedstawiciel Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego Oddział w Ciechanowie, byli pisemnie informowani o terminie przeprowadzenia posiedzenia Zespołu. Z każdego posiedzenia Zespołu ds. oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej był sporządzany protokół na potrzeby Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Ocena sytuacji dziecka przeprowadzana była w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej, niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy. Zadaniem Zespołu była ocena zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2023 r. dokonano **223** ocen sytuacji dzieci dla **123** dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Ocenie podlegały tylko dzieci do 18 roku życia. Osoby pełnoletnie, które się nie usamodzielniały i nadal przebywają w rodzinach zastępczych nie podlegają ocenie.

Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej sporządzał pisemną opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazywał ją do sądu oraz ośrodka adopcyjnego odpowiedzialnego za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego.

Ocena sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej miała na celu m.in.:

- ustalanie aktualnej sytuacji rodzinnej i szkolnej dziecka,
- ocenę stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- monitorowanie procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- ocenę zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Stosownie do art. 132, 133 i 134 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokonywał oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności m.in.:

- traktując dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- zapewniając dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- zapewniając kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych,
- zapewniając rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- zaspokajając jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne,
- zapewniając ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,

- umożliwiając kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej,
- współpracując z ośrodkiem adopcyjnym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Oceny rodziny zastępczej Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokonywał w konsultacji z rodziną zastępczą, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, jak również z asystentem rodziny pracującym z rodziną dziecka. Pierwszej oceny dokonuje się nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Drugiej oceny dokonuje się po upływie roku od dokonania pierwszej oceny. Trzeciej oceny dokonuje się po upływie trzech lat od dokonania drugiej oceny. Kolejnych ocen dokonuje się nie rzadziej niż co 3 lata. Od oceny rodzina zastępcza może złożyć zastrzeżenia do Starosty w terminie 14 dni, od dnia jej otrzymania. W 2023 r. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Płońskim dokonał **29** ocen rodzin zastępczych. Wszystkie oceny były pozytywne.

Oceny rodzin zastępczych dokonane w 2023 r.

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba dokonanych ocen	I ocena	II ocena	III ocena	IV ocena	V ocena
spokrewnione	18	8	4	2	1	3
niezawodowe	7	2	4	-	1	-
zawodowe	3	-	1	1	-	-
rodzinny dom dziecka	1	1	-	-	-	-
RAZEM	29	11	9	3	2	3

Ocena I rodziny zastępczej zawodowej została dokonana zgodnie z art. 134. ust. 4 – „W przypadku rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka w celu ustalenia zasadności przedłużenia okresu obowiązywania umowy, o której mowa odpowiednio w art.54 lub art. 62, oceny dokonuje się także na trzy miesiące przed wygaśnięciem tej umowy”.

12. Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Płońskim prowadził działalność diagnostyczno – konsultacyjną w stosunku do rodzin zastępczych jak i kandydatów do pełnienia

funkcji rodziny zastępczej. Wspierał osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczone w pieczy zastępczej. Rodziny informowane były o placówkach, w których mogą uzyskać dodatkowe wsparcie psychologiczno - pedagogiczne, np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płońsku.

13. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku przeprowadzono w 2023 r. badania psychologiczne dotyczące określenia predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz analizy dotyczące kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Badania psychologiczne są procesem, których efektem są wydane opinie psychologiczne polegające na przeprowadzeniu wywiadu psychologicznego, a następnie wypełnieniu przez osoby badane testów i kwestionariuszy psychologicznych. Badania takie psycholog prowadzi w standardowych warunkach, w osobnym pomieszczeniu, w którym można zapewnić neutralne warunki badania. Psycholog liczy wyniki narzędzi standardowych i dokonuje ich psychometrycznej interpretacji w sposób zgodny z zaleceniami zawartymi we właściwych dla tych narzędzi podręcznikach. Psycholog udostępnia informacje o efektach procesu diagnostycznego osobom badanym w sposób dopasowany do odbiorcy. Analiza sytuacji zdrowotnej, mieszkaniowej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej sporządzana jest w środowisku danych kandydatów przez pedagoga, po czym sporządzana jest opinia pedagogiczna.

14. Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku, w przypadku pojawienia się ewentualnych problemów bądź trudności w sprawowaniu pieczy zastępczej stara się zapewnić pomoc rodzinom zastępczym. W ramach poradnictwa rodziny zastępcze, dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, pełnoletni wychowankowie oraz osoby zamieszkałe na terenie Powiatu Płońskiego, mogły skorzystać ze wsparcia pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku.

14a) Zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

W 2023 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczyli w konferencjach, szkoleniach i webinarium mających na celu podniesienie ich kwalifikacji:

- seminarium dot. Promocji Rodzinnej Pieczy Zastępczej pod hasłem „Razem Jest Lepiej”;
- szkoleniu dla rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych i prowadzących Rodzinny Dom Dziecka, pt. „Jak efektywniej pomóc dziecku”, zorganizowanym w Starostwie Powiatowym w Płońsku;
- szkoleniu pt. „Granice w relacji z klientem – z pracy koordynatora pieczy zastępczej”, zorganizowanym przez Fundację E&Y w Warszawie;
- konferencji pt. „Nie instytucja. Dom dla Młodzieży. Debiut w rozwiązywaniu problemu bezdomności młodzieży i młodych dorosłych”, zorganizowanej przez Fundację po DRUGIE;
- spotkaniu on-line pt. „Rozwój pieczy zastępczej na Mazowszu”, zorganizowanym przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie;
- konferencji pt. „Zdrowie psychiczne wyzwaniem XXI wieku”, prowadzonym przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej;
- spotkaniu roboczym w WOA, w Ciechanowie, dotyczącym pieczy zastępczej, adopcji i deinstytucjonalizacji usług społecznych;
- szkoleniu pt. „Przeciwdziałanie przemocy domowej na gruncie nowelizacji ustawy z 2023 roku oraz przepisów prawa karnego”, zorganizowanym w Starostwie Powiatowym w Płońsku;
- podcaście „Ile dzieci w Polsce jest krzywdzonych?” Diagnoza przemocy wobec dzieci 2023”, zorganizowanym przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę;
- seminarium eksperckim „Niebezpieczne relacje w sieci – na czym polegają i jak chronić przed nimi najmłodszych”, zorganizowanym przez Platformę Edukacyjną Edupolis;
- webinarium pt. „Jak zaburzenia SI wpływają na emocje dziecka, na co trzeba zwrócić uwagę oraz jak pomóc dziecku”, zorganizowanym przez portal Famiga;
- webinarium pt. „Lęki dziecięce. Zapobieganie i wsparcie.” zorganizowanym przez portal Famiga;
- webinarium pt. „Dziecko w emocjach. Regulacja emocji u dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym”, zorganizowanym przez portal Famiga.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zapoznawali się również z publikacjami i tematyką dotyczącą pieczy zastępczej przez strony internetowe.

15. Przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Płońskim wywiązuje się z obowiązku wynikającego z art. 76 ust. 4 pkt. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i co roku, w miesiącu lutym, przedstawia Staroście i Radzie Powiatu sprawozdanie z efektów pracy.

16. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W minionym roku sprawozdawczym przekazano do Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego Oddział w Ciechanowie informację o 4 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Ze względu na więzi emocjonalne i rodzinne łączące dzieci z rodzicami zastępczymi Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej stwierdził, że poszukiwanie rodzin adopcyjnych dla 4 dzieci jest bezzasadne. Decyzja Zespołu została podtrzymana przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej Wojewódzki Ośrodek Adopcyjny Oddział w Ciechanowie i dzieci nie zostały zakwalifikowane do przysposobienia.

17. Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

W okresie sprawozdawczym nie wpłynął żaden wniosek o zorganizowanie opieki w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Podsumowanie – wnioski do dalszej pracy

Praca z dziećmi, które w wyniku wielu różnych nieprawidłowości występujących w rodzinie naturalnej muszą funkcjonować poza jej strukturą nigdy nie jest łatwa, stąd tak ważne jest, kto i w jaki sposób opiekuje się tak mocno skrzywdzonym przez najbliższych dzieckiem. Rodzicielstwo zastępcze to ogromna odpowiedzialność i ogromny trud wkładany w codzienne wychowanie. Nakłada to również ciężar odpowiedzialności za prawidłowość i jakość świadczonej opieki nad dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej – a tym samym na Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku.

Wnioski do dalszej pracy w 2024 r.:

1. rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, poprzez tworzenie rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka w celu ograniczenia liczby dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej,

2. promowanie idei rodzicielstwa zastępczego wśród mieszkańców powiatu, w celu pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych,
3. utworzenie rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia opiekuńczego,
4. kontynuowanie spotkań grup wsparcia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą,
5. organizowanie szkoleń dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą,
6. opiniowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej przez co najmniej 2 pracowników,
7. rozwój poradnictwa specjalistycznego dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą,
8. kontynuowanie wsparcia psychologicznego, pedagogicznego dla rodzin zastępczych oraz dla potrzeb dzieci i młodzieży, przebywającej w rodzinach zastępczych,
9. kontynuowanie badań psychologicznych wraz z opracowaniem opinii o predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Reasumując należy stwierdzić, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dla Powiatu Płońskiego dołożył wszelkich starań, aby zapewnić dzieciom jak najlepsze warunki do prawidłowego rozwoju.